

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 28.07.2026

nr 12.1-1/3144-1

Meie 13.08.2026

nr 9-1/272-4

Euroopa Komisjoni riigiabi üldise grupierandi määruse teine eelnõu

Kultuuriministeerium toetab üldjoontes Euroopa Komisjoni esitatud komisjoni määruse eelnõu, millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ja kehtestatakse uus üldine grupierandi määrus (edaspidi GBER).

Eelnõu eesmärk vähendada riigiabi andmisega seotud töökoormust ning ajakohastada grupierandi tingimusi kooskõlas majanduse ja eri valdkondade arenguga on põhjendatud. Kultuuri- ja spordivaldkonna jaoks sisaldab eelnõu mitmeid positiivseid muudatusi. Samas vajavad mõned sätted täiendavat täpsustamist, et vältida nende rakendamisel ebaproportsionaalset töökoormust ja erinevat tõlgendamispraktikat liikmesriikides. Samuti kordame 20. märtsi 2026 kirjaga esitatud ettepanekuid, millega eelnõu teises versioonis ei ole arvestatud.

- 1) Kultuuriministeerium peab väga oluliseks, et eelnõus säilib kultuuri ja kultuuripärandi säilitamise abi puhul kehtiv erand ergutava mõju nõudest. Eelnõu artikli 6 lõike 5 punkti o kohaselt loetakse artikli 69 tingimustele vastav kultuuri- ja kultuuripärandi säilitamise abi ergutava mõjuga abiks. Seega ei kohaldu kultuuriabile tavapärase nõue, mille kohaselt peab toetuse saaja esitama taotluse enne projekti või tegevuse alustamist. Kultuuriministeerium toetab selle põhimõtte säilitamist.
- 2) Eelnõu artiklis 69 loobutakse kehtiva GBERi artikli 53 üksikasjalikust kultuuriliste eesmärkide ja tegevuste loetelust. Selle asemel sätestatakse üldisemalt, et abi antakse kultuurilisteks eesmärkideks ja tegevusteks. Kultuuriministeerium toetab seda muudatust. Kultuurivaldkond areneb ning ammendav loetelu võib jätta uued kultuuritegevused grupierandi kohaldamisalast välja. Üldisem sõnastus võimaldab regulatsiooni paremini kohandada kultuurivaldkonna arenguga. Samas palume komisjonil täpsustada, kas mõiste „kultuurilised eesmärgid ja tegevused“ hõlmab ka selliseid uusi kultuuritegevuse vorme, mida kehtiva GBERi vastuvõtmise ajal ei olnud võimalik ette näha.
- 3) Eelnõu artikli 69 lõike 3 punkti b kohaselt ei kohaldata kultuuriabi sätet infrastruktuurile, mida kasutatakse kultuurilisel eesmärgil vähem kui 80 protsenti ajast või pinnast aastas. Erinevalt kehtivast regulatsioonist hinnatakse nimetatud piirmäära eelnõu kohaselt nõ ajavahemiku keskmisena artikli 3 lõike 2 punktis a nimetatud perioodi jooksul. Kultuuriministeerium toetab põhimõtteliselt keskmise kasutuse arvestamist. See võimaldab paremini arvestada kultuuritaristu tegevuse hooajalisust ja kasutuse muutumist. Samas vajab täpsustamist, kuidas nõuet praktikas rakendada. Eelkõige vajavad selgitamist, kas 80 protsendi nõuet hinnatakse kogu artikli 3 lõike 2 punktis a nimetatud perioodi kohta ühe keskmisena või tuleb nõuet hinnata ka iga aasta kohta eraldi ja kuidas arvestatakse perioode, mil kultuuritaristu on remondi või rekonstrueerimise tõttu osaliselt või täielikult kasutusest väljas.
- 4) Kultuuriministeerium toetab tegevustoetuse ja investeeringutoetuse abikõlblike kulude määratluse lihtsustamist. Eelnõu artikli 69 lõike 4 kohaselt on abikõlblikud investeeringukulud materiaalsesse

ja immateriaalsesse varasse. Eelnõu artikli 69 lõike 5 kohaselt on abikõlblikud kultuuriprojekti või -tegevusega otseselt seotud tegevuskulud. See on võrreldes kehtiva GBERiga üldisem lahendus.

- 5) Kultuuriministeerium toetab eelnõu artikli 69 lõike 6 punktis b sätestatud põhimõtet, mille kohaselt ei või tegevusabi ületada summat, mis on vajalik tegevuskahjumi ja mõistliku kasumi katmiseks asjaomasel perioodil. Ülekompenseerimise vältimine võib toimuda eelnevalt mõistlike prognooside alusel või tagasinõudmise mehhanismi kaudu. Samas palume komisjonil täpsustada, kuidas tuleb ülekompenseerimist hinnata juhul, kui tegevustoetust antakse organisatsiooni regulaarse tegevuse toetamiseks ning toetuse andmise ajal ei ole võimalik toetuse perioodi tegelikku tegevuskahjumit täpselt prognoosida.
- 6) Kultuuriministeerium teeb jätkuvalt ettepaneku, et Euroopa Komisjon peaks kaaluma võimalust kehtestada GBER alusel antavatele toetustele alampiir, millest väiksemaid summasid ei ole kohustuslik tagasi nõuda, et vältida ebaproportsionaalset koormust ja tagada tõhus ressursside kasutamine. Tagasinõude menetlemine võib eeldada toetuse andjalt ja toetuse saajalt toiminguid, mille kulud ületavad tagasinõutava summa. Sellisel juhul võib tagasinõude täielik menetlemine olla ebaproportsionaalne. Kultuuriministeerium teeb ettepaneku kaaluda, kas GBERis oleks võimalik sätestada proportsionaalsuslõvi, millest väiksema summa korral ei oleks liikmesriik kohustatud tagasinõuet menetlema või sisse nõudma, tingimusel et see ei kahjusta riigiabi eeskirjade tõhusat kohaldamist. Alternatiivina palume komisjonil selgitada, kas liikmesriigil on võimalik jätta väga väikese suurusega tagasinõue sisse nõudmata riigisisese proportsionaalsuse põhimõtte alusel. Eestis on mitte riigiabi projektide puhul kehtestatud riigisiselt riigieelarve seadusega alampiir 1000 eurot, millest väiksemaid summasid tagasi nõudma ei pea, lähtudes põhimõttest, et tagasinõudmise menetluse kulu ei tohiks ületada tagasinõutavat summat. Kultuuriministeeriumi hinnangul oleks see kooskõlas ka GBERi üldise eesmärgiga lihtsustada riigiabi andmist.
- 7) Kultuuriministeerium toetab eelnõu artikli 69 lõike 3 punkti a täpsustust, mille kohaselt ei kohaldata kultuuriabi sätet üldjuhul ajakirjandusele ja ajakirjadele. Erandina on hõlmatud rahvusvahemuse keeles avaldatavad väljaanded, kui need on seotud asjaomase keelelise vähemuse kultuuriga, ning üksnes kultuurilised ajakirjad. Kultuuriministeeriumi hinnangul on tegemist vajaliku täpsustusega, mis võimaldab eristada kultuurilise eesmärgiga väljaandeid üldisest ajakirjandusest.
- 8) Kultuuriministeerium toetab eelnõu artiklit 70. Eelnõu kohaselt hõlmab audiovisuaalvaldkonna abikava audiovisuaalsete teoste tootmise, eeltootmise ja levitamise kõrval sõnaselgelt ka videomänge. Videomängude puhul on eeltootmise abikõlblike kuludena nimetatud muu hulgas kirjutamise, disaini, prototüüpimise ja arendamise kulud. Kultuuriministeeriumi hinnangul on tegemist vajaliku ajakohastamisega, mis arvestab audiovisuaalsektori tehnoloogilise ja majandusliku arenguga. Samuti toetame võimalust anda audiovisuaalsete teoste eeltootmiseks abi kuni 100 protsenti abikõlblikest kuludest. Peame positiivseks ka seda, et territoriaalse kulutamise nõudeid ei kohaldata videomängudele. See väldib olukorda, kus uue ja rahvusvaheliselt kiiresti areneva valdkonna puhul seatakse põhjendamatuid territoriaalseid piiranguid. Samas teeme jätkuvalt ettepaneku, et keerulised audiovisuaalprojektid tuleks määratleda selgete ja objektiivsete kriteeriumidega GBERis ning ka nende projektide puhul tuleks ergutava mõju nõue kaotada, sarnaselt artiklile 69. Ergutava mõju nõude eesmärk on vältida olukorda, kus riik toetab tegevusi, mis toimuksid ka ilma abita. Praktikas tekitab see nõue probleeme ka audiovisuaalvaldkonnas, kus projektide elluviimine sõltubki sageli avalikust toetusest. Väikese eelarvega või kunstiliselt keerukate filmide puhul ei ole realistlik eeldada, et projekt toimuks ilma toetuseta, mistõttu ergutava mõju formaalne tõendamine ei täida sisulist eesmärki.
- 9) Kultuuriministeerium toetab eelnõu artiklit 77, mis reguleerib spordi- ja mitmeotstarbelise vaba aja veetmise taristu suhtes antavat abi. Positiivne on investeeringuabi ülemmäära tõstmine ning võimalus määrata abi suurus lihtsustatud rahastamispuudujäägi alusel kuni 100 protsendini investeerimiskuludest. Samuti säilib võimalus anda väiksema mahuga abi kuni 80 protsendi ulatuses abikõlblikest kuludest. Eelnõu täpsustab sporditaristu kasutamise suhtes kehtivat 20 protsendi nõuet, mille kohaselt peab vähemalt 20 protsenti taristu ajamahust olema kasutuses teiste kutseliste või mitteprofessionaalsete spordikasutajate poolt. Kultuuriministeerium peab positiivseks, et nõude täitmist hinnatakse artikli 3 lõike 2 punktis a nimetatud ajavahemiku keskmisena. Samas palume komisjonil täpsustada, kuidas tuleb keskmist kasutusmäära praktikas

arvutada ja tõendada. Eelkõige vajab selgitamist, kuidas kohaldub nõue hooajalise kasutusega sporditaristule ning kuidas arvestatakse ajavahemikke, mil taristu on remondi või rekonstrueerimise tõttu osaliselt või täielikult kasutusest väljas. Samuti palume täpsustada, kuidas tuleb arvestada erinevate kasutajate samaaegset kasutust, mille puhul näeb eelnõu ette vastavate ajamahu osade arvutamise.

- 10) Kultuuriministeerium juhib veelkord tähelepanu, et eelnõu artikkel 77 ei võimalda anda grupierandi alusel abi sellistele rahvusvahelistele spordisündmustele, mis vastavad riigiabi kriteeriumidele, kuid ei kuulu artikli 77 kohaldamisalasse. Praktikas on selliseid sündmusi võimalik toetada üksnes vähese tähtsusega abina, mille puhul võib toetuse andmist piirata vähese tähtsusega abi ülempiir. Peame eelkõige silmas rahvusvahelisi spordisündmusi, mis ei ole suunatud üksnes harrastajatele, kuid mis ei ole samas rahvusvahelises spordikalendris kajastuvad tiitlivõistlused. Selliste sündmuste toetamiseks puudub eelnõus sobiv abi liik. Kultuuriministeerium teeb ettepaneku kaaluda eelnõusse vastava erandi või eraldi abi andmise aluse lisamist, mis võimaldaks selliseid rahvusvahelisi spordisündmusi toetada ka juhul, kui toetuse andmisega kaasnevad riigiabi kriteeriumid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Merilin Piipuu

Kantsler

Kadri Kilvet 6282224

kadri.kilvet@kul.ee